

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

24. maj 2023

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 128 (Alm. del) af 28. februar 2023 stillet efter ønske fra Samira Nawa (RV)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse virkningen på de offentlige finanser og arbejdsudbuddet fra en reform af tidlige tilbagetrækningsordninger, hvor efterløn og tidlig pension afskaffes, og hvor seniorpension fortsætter efter gældende regler? Derudover ønskes skøn for to alternative reformer, hvor den ovennævnte omlægning suppleres med ét af følgende to elementer:

1. Antallet af år på seniorpension ændres fra 6 år til henholdsvis 4, 5 og 7 år.
2. Kravet til arbejdsevne for visitation til seniorpension nedjusteres fra de vedtagne 18 timer om ugen til henholdsvis højst 13 og 15 timer.

Effekterne skal regnes i forhold til gældende regler, dvs. før den omlægning af seniorpension og tidlig pension, som er skitseret i regeringsgrundlaget ”Ansvar for Danmark”, december 2022.

Svar

Den skønnede effekt af at udfase efterløn og tidlig pension er angivet i *Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 28 (Alm. del) af 11. januar 2023*, hvor der ses på en gradvis udfasning af ordningerne med et ½ år årligt fra og med 2025, således at efterlønnen og tidlig pension er fuldt udfasede i 2030. Udfasningen skønnes med betydelig usikkerhed at ville øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 18.100 fuldtidspersoner og forbedre de offentlige finanser med ca. 9,5 mia. kr. i 2030, jf. tabel 1.

Tabel 1

Virkning på strukturel beskæftigelse og primær offentlig saldo ved gradvis udfasning af efterlønsordningen og tidlig pension, 2025-2035

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Beskæftigelse, 1.000 fuldtidspersoner	0,9	3,6	5,9	7,6	10,6	18,1	23,8	22,1	17,9	13,3	14,9
Primær saldo, mia. kr. (2023-niveau)	0,0	1,3	2,6	3,8	5,9	9,5	12,5	10,9	9,2	7,3	8,0

Anm.: Virkningerne er eksklusiv ekstraordinære engangsudbetalinger af efterlønsbidrag, som ikke indgår i beregningen af den strukturelle offentlige saldo, og skønnes at udgøre ca. 13 eller 19 mia. kr. (2023-niveau) efter afgift og tilbageløb, afhængigt af om tilbagebetalingen sker på almindelig vilkår eller skattefrit.

Kilde: *Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 28 (Alm. del) af 11. januar 2023*

Reform med ændringer af periodelængden i seniorpension

Ved gældende regler er det muligt at modtage seniorpension i op til seks år før folkepensionsalderen. Hvis man ændrer på periodelængden, skal der konkret tages stilling til en indfasningsprofil for periodeændringen, som fx kan gælde for personer født efter et givet årstal.

Det er i indeværende besvarelse beregningsteknisk lagt til grund, at en ændret periodelængde indfases gradvist for personer født efter 1963, med ét år pr. fødselsårang. Ved en afkortning af seniorpensionsperioden fra seks til fire år indebærer det konkret, at årgang 1963 først kan tilgå seniorpensionsordningen efter de er fyldt 63 år, dvs. fem år før deres folkepensionsalder, som er 68 år. Ligeledes kan årgang 1964 først tilgå seniorpensionsordningen efter de er fyldt 64 år, dvs. fire år før deres folkepensionsalder, som er 68 år. Med denne indfasningsprofil vil en reduceret seniorpensionsperiode fra seks til fem eller fire år have effekt fra 2025 og frem. En udvidelse af perioden fra seks til syv år vil have effekt allerede fra 2024.

Beskæftigelsesvirkningen af at reducere perioden for seniorpension er betydeligt lavere sammenlignet med udfasningen af efterløn og tidlig pension. Det skal ses i lyset af, at seniorpension er en visiteret ordning for personer med nedsat arbejds-evne. Ved en afkortning af seniorpensionen vil de personer, der alternativt havde været på seniorpension, i stedet overgå til bl.a. førtidspension, fleksjob, ordinær beskæftigelse eller andre ydelser. Grundlaget for de skønnede virkninger er nærmere beskrevet i notatet *Opdateret fremskrivning af tilbagetrækning før folkepensionsalderen (2023)*, som kan findes på www.fm.dk.

Hvis en gradvis afskaffelse af efterløn og tidlig pension kombineres med en forkortelse af seniorpensionsperioden fra 6 til 4 år, skønnes det med betydelig usikkerhed, at den samlede omlægning vil bidrage til en stigning i den strukturelle beskæftigelse med 19.200 fuldtidspersoner og til en forbedring af de offentlige finanser med 10,0 mia. kr. i 2030 (2023-niveau), *jf. tabel 2*.

Hvis seniorpensionsperioden i stedet forkortes til 5 år, skønnes det med betydelig usikkerhed, at den samlede omlægning vil bidrage til en stigning i den strukturelle beskæftigelse på 18.600 fuldtidspersoner og til en forbedring af de offentlige finanser med 9,7 mia. kr. i 2030 (2023-niveau).

Ligeledes skønnes det med betydelig usikkerhed, at en afskaffelse af efterløn og tidlig pension kombineret med en forlængelse af seniorpensionsperioden fra 6 til 7 år samlet set vil øge den strukturelle beskæftigelse svarende til 17.600 fuldtidspersoner, og forbedre de offentlige finanser med ca. 9,2 mia. kr. i 2030 (2023-niveau).

Tabel 2

Virkning på strukturel beskæftigelse og primær offentlig saldo ved gradvis afskaffelse af efterlønsordningen og tidlig pension, samt en ændring af periodelængden i seniorpensionsordningen, 2025-2035

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Afskaffelse af efterløn og tidlig pension, samt ændring af seniorpensionsperiode fra 6 til 4 år											
Beskæftigelse, 1.000 fuldtidspersoner	1	4	6,6	8,8	11,9	19,2	25	23,4	19,3	14,6	15,9
Primær saldo, mia. kr. (2023-niveau)	0,1	1,5	3	4,4	6,5	10	13	11,6	9,9	7,9	8,5
Afskaffelse af efterløn og tidlig pension, samt ændring af seniorpensionsperiode fra 6 til 5 år											
Beskæftigelse, 1.000 fuldtidspersoner	1	4	6,4	8,3	11,2	18,6	24,5	22,7	18,5	13,8	15,3
Primær saldo, mia. kr. (2023-niveau)	0,1	1,5	2,9	4,1	6,2	9,7	12,8	11,2	9,5	7,6	8,2
Afskaffelse af efterløn og tidlig pension, samt ændring af seniorpensionsperiode fra 6 til 7 år											
Beskæftigelse, 1.000 fuldtidspersoner	0,6	3,2	5,4	7,1	10,2	17,6	23,3	21,5	17,4	12,9	14,4
Primær saldo, mia. kr. (2023-niveau)	-0,1	1,1	2,4	3,6	5,7	9,2	12,2	10,7	9	7,1	7,8

Anm.: Se anmærkning til tabel 1. Det er beregningsteknisk lagt til grund at seniorpensionsperioden gradvist ændres med 1 år pr. fødselsårgang, startende fra årgang 1963. Det er lagt til grund, at arbejdsvevkravet i seniorpensionsordningen er 15 timer om ugen som ved gældende regler.

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 28 (Alm. del) af 11. januar 2023 og egne beregninger

Reform med ændringer af arbejdsvevkravet i seniorpension

I forhold til arbejdsvevkravet bemærkes det indledningsvist, at det gældende arbejdsvevkrav er på maksimalt 15 timer om ugen, og at der ikke er taget endelig politisk stilling til den planlagte lempelse fra 15 til 18 timer pr. uge fra 2024, som indgik i *Aftale om en ny ret til tidlig pension (2020)*, jf. Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 121 (alm. del) af 2. februar 2023.

Det nuværende arbejdsvevkriterie i seniorpensionsordningen er sat i forhold til seneste job, hvilket er et lempeligere kriterie end ved tildeling af fleksjob- og førtidspensionsordningen, hvor arbejdsvevurderingen er sat i forhold til alle typer job. Da det ikke er muligt at opgøre fordelingen af arbejdsvev blandt seniorer, hverken i forhold til seneste eller til alle job, er opgørelser af de økonomiske konsekvenser af ændret arbejdsvevkriterie forbundet med stor usikkerhed.

Da det gældende arbejdsvevkrav er 15 timer, og der i spørgsmålet er spurgt til en skærpelse fra 18 til 15 timer, er der til brug for svaret udarbejdet et forløb, hvor den skønnede virkning af at lempe arbejdsvevkravet til 18 timer er indregnet. Herefter er virkningen af at fjerne lempelsen igen opgjort. Det er beregningsteknisk lagt til grund, at lempelsen af arbejdsvevkravet for seniorpension ikke påvirker virkningen af en udfasning af efterlønsordningen og tidlig pension.

Hvis en gradvis afskaffelse af efterløn og tidlig pension kombineres med en skærpelse af arbejdsevnekravet i seniorpensionsordningen fra maksimalt 18 til 15 timers arbejdsevne pr. uge, skønnes det med betydelig usikkerhed at øge den strukturelle beskæftigelse med 19.400 fuldtidspersoner og forbedre de offentlige finanser med 10,0 mia. kr. i 2030 (2023-niveau), jf. tabel 3.

Hvis arbejdsevnekravet i stedet skærpes fra maksimalt 18 til 13 timer pr. uge, skønnes det med betydelig usikkerhed, at den samlede omlægning vil bidrage til en stigning i den strukturelle beskæftigelse på 20.200 fuldtidspersoner og til en forbedring af de offentlige finanser på 10,3 mia. kr. i 2030 (2023-niveau).

Tabel 3

Virkning på strukturel beskæftigelse og primær offentlig saldo ved gradvis udfasning af efterlønsordningen og tidlig pension, samt en ændring af arbejdsevnekriteriet i seniorpensionsordningen, 2025-2035

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Udfasning af efterløn og tidlig pension samt ændring af arbejdsevnekravet i seniorpensionen fra 18 til 15 timer											
Beskæftigelse, 1.000 fuldtidspersoner	1,2	4,1	6,6	8,6	11,7	19,4	25,2	23,4	19,1	14,4	16,1
Primær saldo, mia. kr. (2023-niveau)	0,1	1,5	2,9	4,2	6,4	10	13	11,5	9,7	7,8	8,4
Afskaffelse af efterløn og tidlig pension samt ændring af arbejdsevnekravet i seniorpensionen fra 18 til 13 timer											
Beskæftigelse, 1.000 fuldtidspersoner	1,4	4,4	7,1	9,3	12,5	20,2	26,1	24,2	19,9	15,2	16,8
Primær saldo, mia. kr. (2023-niveau)	0,2	1,7	3,1	4,5	6,7	10,3	13,4	11,8	10,1	8,1	8,8

Anm.: Se anmærkning til tabel 1. Det gældende arbejdsevnekrav er på 15 timer om ugen, og det bemærkes at der ikke er taget endelig politisk stilling til den planlagte lempelse fra 15 til 18 timer pr uge fra 2024, som indgik i *Aftale om en ny ret til tidlig pension (2020)*, jf. *Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 121 (alm. del) af 2. februar 2023*. Virkningerne er opgjort med udgangspunkt i et beregningsteknisk grundforløb, hvor virkningen af en lempelse af arbejdsevnekravet fra 15 til 18 timer er indregnet.

Kilde: *Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 28 (Alm. del) af 11. januar 2023* og egne beregninger

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister